

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Alexandra Krysla a soudkyň Mgr. Miroslavy Kašířkové a JUDr. Aleny Hocké v právní věci **žalobce Plzeňská energetika a.s.**, IČ: 27411991, se sídlem Plzeň, Tylova 1/57, proti **žalovanému: Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Brno, Masarykova 427/31, v řízení o žalobě proti rozhodnutím žalovaného ze dne 15. 12. 2015, č. j. 43480/15/5100-31461-702147 a ze dne 15. 12. 2015, č. j. 43481/15/5100-31461-702147,

t a k t o :

- I. Žaloba se z a m í t á.
- II. Žádný z účastníků n e m á právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í

I. Vymezení věci

Žalobce se žalobou domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 12. 2015, č. j. 43480/15/5100-31461-702147 a ze dne 15. 12. 2015, č. j. 43481/15/5100-31461-702147 (*dále jen „napadená rozhodnutí“*), kterými byla změněna rozhodnutí Finančního úřadu v Plzni č. j. 309780/11/138962402765 ze dne 4. 5. 2011, jímž byla žalobci vyměřena daň darovací ve výši 57.941.792 Kč a č. j. 1013297/13/2031-24402-702765 ze dne 14. 5. 2013, jímž byla žalobci doměřena daň darovací ve výši 0 Kč (*dále jen „prvostupňová rozhodnutí“*), tak, že ve výrokové části prvostupňového rozhodnutí ze dne 4. 5. 2011 byla výše darovací daně stanovena na 23.829.024 Kč a ve výrokové části prvostupňového rozhodnutí ze dne 14. 5. 2013 byla výše doměřené daně stanovena na – 19.676.480 Kč. Žalobce požadoval, aby mu bylo přiznáno právo na náhradu nákladů řízení.

II. Důvody žaloby

Žalobce se domnívá, že darovací daň neměla být vyměřena vůbec, resp. že měla být vyměřena ve výši 0 Kč, a to z toho důvodu, že příslušná právní úprava, která podrobuje přidělení emisních povolenek darovací dani, je v rozporu s ústavním pořádkem České republiky. Krajský soud se doposud touto námitkou věcně nezabýval, když předchozí rozhodnutí odvolacího orgánu zrušil toliko pro rozpor s právem Evropské unie. Žalobce v první řadě uvádí, že mu je znám nálezn Ústavního soudu Pl. ÚS 17/11 ze dne 15. 5. 2012 (dále jen „nálezn“), v němž se Ústavní soud k otázce ústavní konformity zdanění emisních povolenek vyjádřil. Žalobce má nicméně za to, že Ústavní soud se ve svém nálezu nevypořádal se všemi argumenty navrhovatelů, a to zejména pokud jde o námitku porušení legitimního očekávání výrobců elektrické energie, kterým měly být emisní povolenky bezplatně přidělovány. Z odůvodnění nálezu je zřejmé, že se pozornost Ústavního soudu soustředila na odvod za elektřinu ze slunečního záření (tzv. solární daň) a s problematikou zdanění emisních povolenek se vypořádal jen velmi stručně v bodě 81 nálezu. Legitimnímu očekávání výrobců elektrické energie potom věnoval jedinou větu: *„K otázce legitimního očekávání dotčených subjektů pak nelze než odkázat na závěry, které Ústavní soud vyslovil k problematice odvodu za elektřinu ze slunečního záření.“* Dle názoru žalobce však takové odůvodnění dostatečně neobjasňuje, na základě čeho Ústavní soud dospěl k závěru, že *„nelze než odkázat“* na argumentaci stran solární daně, když mezi odvodem za elektřinu ze slunečního záření a problematikou zdanění emisních povolenek existuje zásadní rozdíl (k tomu podrobně níže). Žalobce tedy nepovažuje otázku ústavnosti předmětných zákonných ustanovení [zejm. § 6, § 7a, § 14a a § 20 odst. 1 písm. a) zákona č. 357/1992 Sb., ve znění zákona č. 402/2010 Sb.] za uzavřenou, neboť existují hlediska, z nichž tato doposud nebyla přezkoumána, resp. pokud přezkoumávána byla, pak z odůvodnění citovaného nálezu není seznatelné, na základě jakých úvah shledal Ústavní soud napadená zákonná ustanovení ústavně konformními. Pokud jde o provozovatele FVE, Ústavní soud nepopřel existenci jejich legitimního očekávání, avšak dospěl k závěru, že toto musí ustoupit veřejnému zájmu, jenž spočívá ve snaze státu odvrátit nepříznivé ekonomické důsledky rozhodnutí, přijatého za předpokladu, který již neodpovídá ekonomické realitě. Ústavní soud zdůraznil, že ekonomický zájem státu by sám o sobě takový zásah neospravedlňoval (bod 66 nálezu), nicméně vzhledem k tomu, že i po přijetí napadené právní úpravy zůstává provozovatelům FVE zachována garance patnáctileté návratnosti investice (solární daň pouze odčerpá nadměrné zisky), lze uvalení solární daně z hlediska ústavněprávního aprobovat (bod 68 a bod 90 nálezu). Jestliže dojde k porovnání výše uvedeného s okolnostmi zdanění emisních povolenek, lze dospět k následujícímu: 1. I u příjemců emisních povolenek bezpochyby existovalo legitimní očekávání, že obdrží od státu určité plnění (bezplatně přidělené emisní povolenky). Toto očekávání bylo založeno právním předpisem - národním alokačním plánem, přijatým ve formě nařízení vlády. Legitimní očekávání v tomto případě dále posilovala skutečnost, že národní alokační plán podléhá aprobaci ze strany Evropské komise a nelze jej bez jejího souhlasu měnit (nutnost udělení souhlasu Evropská komise explicitně zmínila již ve svém stanovisku MEMO/06/452 ze dne 29. 11. 2006). Rovněž ve vyjádření Evropské komise

ve věci projednávané Soudním dvorem EU pod sp. zn. C-267/11 je výslovně uvedeno, že se směrnice 2003/87 snaží vytvořit jasný a předvídatelný rámec umožňující hospodářským subjektům plánovat snížení emisí za podmínek maximální jistoty a že národní alokační plán vytváří práva a legitimní očekávání (srov. bod 31 rozsudku Evropského soudního dvora ve věci C-267/11). Žalobce nezpochybňuje, že adresáti právních norem nemohou legitimně očekávat, že právní úprava zůstane trvale neměnná; na druhou stranu, jestliže právní předpis výslovně uvede, že se jedná o plán na relativně krátké období (v projednávané věci na roky 2008-2012), nadto schvalovaný evropskými orgány, vyvolává to pochopitelně v adresátech takové normy vyšší míru legitimního očekávání, že pravidla nebudou zákonodárcem „v průběhu hry“ měněna, než kdyby se jednalo o právní úpravu čistě vnitrostátní a časově neohrazenou. Lze tedy konstatovat, že míra legitimního očekávání příjemců emisních povolenek byla minimálně srovnatelná s legitimním očekáváním provozovatelů FVE. 2. U příjemců emisních povolenek došlo (stejně jako u provozovatelů FVE) k citelnému zásahu do jejich legitimního očekávání, spočívajícího v předpokladu, že bude ze strany státu poskytnuto určité plnění majetkové povahy. Toto očekávání nebylo naplněno, neboť v důsledku legislativních změn, provedených s účinností k 1. 1. 2011 došlo k podstatnému snížení hodnoty poskytnutého plnění. I v případě příjemců emisních povolenek mělo odepřené (zdaněné) plnění zásadní vliv na jejich podnikatelskou činnost (Společnosti takto odvedla na darovací dani částku přesahující sto milionů korun) a v krajním případě hrozilo i likvidačními účinky (tzv. rdousící efekt). 3. Zdanění emisních povolenek bylo odůvodněno shodně jako uvalení solární daně, tzn. cílem bylo kompenzovat nepříznivé ekonomické důsledky způsobené chybným nastavením podpory FVE. (V tomto ohledu se lze ovšem pouze domýšlet, neboť příslušná právní úprava byla do zákona č. 402/2010 Sb. včleněna až přijetím pozměňovacího návrhu v Poslanecké sněmovně a tedy chybí důvodová zpráva). 4. Zcela zásadní rozdíl však existuje v důvodech, o něž Ústavní soud opřel přijatelnost zásahu do legitimního očekávání. Ústavní soud zdůraznil, že ekonomický zájem státu sám o sobě nepostačuje a že k němu musí přistoupit další skutečnost. U odvodu za elektřinu ze slunečního záření bylo touto skutečností zachování garance patnáctileté doby návratnosti investice. U zdanění emisních povolenek však žádnou obdobnou skutečnost, která by „zmírnila“ dopady zásahu do legitimního očekávání, nalézt nelze. Pokud tedy Ústavní soud konstatoval, že ve věci legitimního očekávání příjemců emisních povolenek „nelze než odkázat“ na to, co již bylo řečeno k solární dani, vede takový odkaz paradoxně k závěru, že zdanění emisních povolenek bylo protiústavní. 5. K tomu dále přistupuje skutečnost, že zásah do legitimního očekávání příjemců emisních povolenek je ještě závažnější než ten, k němuž došlo u provozovatelů FVE. V případě FVE způsobila nová právní úprava odčerpání nadměrných zisků provozovatelů – jedná se tedy o jakési dodatečné přenastavení chybně určené výše podpory, aniž by byla zpochybněna podstata závazku státu, tzn. garance patnáctileté návratnosti investice. Obdobný rozumný a „spravedlivý“ důvod u zdanění emisních povolenek absentuje – zde se jedná toliko o odčerpání finančních prostředků náležejících výrobcí, aby z nich stát mohl pokrýt své závazky v důsledku příliš štědré podpory FVE. Zatímco zavedením solární daně jsou postiženi ti, kteří by jinak na chybě státu vydělali, a výsledkem je tedy „narovnání“ vztahů, zdanění emisních povolenek dopadá na subjekty, které s nesprávně nastavenou podporou FVE nemají nic společného a které z ní nijak neprofitovaly. U těchto subjektů je výsledkem výrazné zhoršení ekonomické situace, které není kompenzováno žádnou dříve čerpanou neoprávněnou výhodou. Idea, že znečišťovatelé životního prostředí pomohou uhradit náklady na financování FVE, sice nepostrádá jistou

logiku, nicméně výrobci elektřiny jednak nejsou jediní, kteří znečišťují ovzduší (a v tomto případě by tedy musely být zdaněny i emisní povolenky v jiných odvětvích) a především nelze pominout, že to byl stát, kdo pochybil při nastavení podpory a nyní břemeno svého pochybení přenáší na jiné osoby (příjemce emisních povolenek). Z hlediska legitimního očekávání lze proto konstatovat, že zatímco jádro nároku provozovatelů FVE (patnáctiletá návratnost investice) bylo zachováno, u emisních povolenek bylo zasaženo do samotné podstaty práva na jejich bezplatné přidělení. Zásah do legitimního očekávání subjektů způsobený zdaněním emisních povolenek byl tedy podstatně závažnější než v případě zavedení tzv. solární daně. Neexistuje přitom důvod, který by takový postup zákonodárce ospravedlnil. I samotný Ústavní soud v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 17/11 konstatoval, že ekonomický zájem státu sám o sobě takovým důvodem být nemůže. Jelikož má žalobce za to, že samotná konstrukce darovací daně z emisních povolenek zavedená zákonem č. 402/2011 je protiústavní, a to konkrétně pro rozpor s principem právní jistoty čl. 1 Ústavy České republiky, právem na ochranu vlastnictví dle čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a čl. 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod a právem na podnikání dle čl. 26 Listiny základních práv a svobod, dovoluje si požádat krajský soud, aby buď v intencích čl. 4 Ústavy České republiky sám korigoval protiústavní postup odvolacího orgánu a nebo aby v souladu s čl. 95 odst. 2 Ústavy České republiky [§ 48 odst. 1 písm. a) s.ř.s.] přerušil řízení o žalobě a obrátil se na Ústavní soud, aby provedl výklad dotčených ustanovení (nelze požadovat jejich zrušení, vzhledem k tomu, že zákon č. 357/1992 Sb. již pozbyl účinnosti, nicméně Ústavní soud je oprávněn posoudit jejich ústavnost, mají-li být příslušná ustanovení aplikována v řízení před obecními soudy).

Žalobce dále uvedl, že pro případ, že by se krajský soud s výše uvedenou argumentací neztotožnil, poukazuje žalobce dále na skutečnost, že Ústavní soud konstatoval, že právní úprava darovací daně z emisních povolenek nepůsobí zpětně (tzn., nejedná se ani o nepravou retroaktivitu – srov. bod 81 nálezu). Tomu však odporuje postup odvolacího orgánu, který v rámci výpočtu desetiprocentní hranice „zdanitelných“ emisních povolenek postupoval tak, že sečetl veškeré emisní povolenky přidělené žalobci v letech 2008 až 2012, tedy i emisní povolenky z let 2008 až 2010, které nepodléhaly darovací dani. Takový postup nelze označit jinak než jako retroaktivní, neboť žalovaný spojil s bezplatným přidělením emisních povolenek v letech 2008 až 2010 následek, který žalobce v době jejich přijetí nemohl předvídat (výrazné navýšení daňové povinnosti v letech 2011 a 2012). Legitimní očekávání funguje také v tom směru, že chrání účastníky právních vztahů před náhlou a neočekávanou změnou právní úpravy. Pokud by byl postup žalovaného aprobován, znamenalo by to (dovedeno ad absurdum), že zavedení darovací daně z emisních povolenek v roce 2012 by státu umožnilo zdanit až 50 % za tento rok přidělených povolenek (za předpokladu stejného počtu emisních povolenek přidělovaných v každém jednotlivém roce), což by mělo pro příjemce emisních povolenek zcela devastující účinek. Dle názoru žalobce je na základě výše uvedeného nutno dospět k závěru, že takový postup je ze strany státu principiálně vyloučen a má-li být dosaženo neretroaktivního účinku, je nutno zahrnout do výpočtu desetiprocentní hranice povoleného zdanění pouze ty povolenky, u nichž to mohl jejich příjemce v okamžiku jejich přidělení rozumně očekávat (což jsou v nyní projednávané věci emisní povolenky přidělené v letech 2011 a 2012). Za situace, kdy dosavadní praxe (do r. 2010) byla založena na bezplatném přidělování emisních povolenek a kdy Česká republika deklarovala, že tak bude činit po celé období let 2008-2012 nebylo možno po příjemcích emisních povolenek

spravedlivě požadovat, aby předpokládali, že může k ukončení bezplatného přidělování dojít dříve než v roce 2013. Dle názoru žalobce představuje v této souvislosti jediný akceptovatelný postup zdanění 10 % povolenek přidělených v součtu v letech 2011 až 2012. Jen ten totiž bylo možno rozumně předpokládat. Opačný postup vede k porušení práva žalobce na ochranu legitimního očekávání, ochranu vlastnického práva a práva na podnikání, jak byly vypočteny shora.

III. Vyjádření žalovaného

Žalovaný předně konstatoval, že většina žalobcovy argumentace směřuje proti závěrům vysloveným Ústavním soudem v nálezu Pl. ÚS 17/11, kdy žalobce má za to, že nebyly vypořádány všechny aspekty předmětné právní úpravy dostatečně. K tomu žalovaný konstatuje, že v daném případě byla aplikována tehdy platná a účinná právní úprava, jejíž ústavní konformitu potvrdilo a vyjádřilo plénium Ústavního soudu ve výše uvedeném nálezu. Tato právní úprava byla v žalobcově věci aplikována způsobem usměrněným právními závěry Nejvyššího správního soudu vycházejícími z příslušných evropských směrnic. V neposlední řadě je třeba zdůraznit, že obě napadená rozhodnutí žalovaného vycházela ze závazného právního názoru vysloveného Krajským soudem v Plzni. Žalobci tedy musel být před podáním nyní projednávané žaloby více než dobře znám právní názor Krajského soudu v Plzni a Nejvyššího správního soudu a stran souladu předmětné právní úpravy také právní posouzení Ústavního soudu jakožto soudní instituce, které přezkum ústavnosti právních norem přísluší. Oproti tomu žalobce, který se nyní domáhá soudního přezkumu rozhodnutí o odvolání, nemohl očekávat, že se žalovaný zcela odkloní od již vyslovených právních názorů a navzdory stanovisku Ústavního soudu si sám učiní úsudek o protiústavnosti předmětné právní úpravy a tu neaplikuje vůbec. Jak už žalovaný uvedl, kontrola ústavnosti právních norem přísluší Ústavnímu soudu a pokud plénium Ústavního soudu rozhodne nálezem, že příslušná právní úprava neodporuje ústavněprávním principům a není dán důvod pro její zrušení, žalovaný nebude tyto závěry rozporovat. Žalovaný považuje otázku ústavní konformity za již jednou vypořádanou a neshledává žádný důvod pro to se se stejným návrhem znovu obracet na Ústavní soud. Žalovaný také nemá za to, že by byla závaznost nálezu Ústavního soudu snížena tím, že jím bylo rozhodnuto o společném návrhu na zrušení příslušných ustanovení zákona týkajících se darovací daně na emisní povolenky i zavedení solárního odvodu pro provozovatele fotovoltaických elektráren. Z uvedených důvodů, zejména proto, že se jedná o otázky již vypořádané Ústavním soudem, nepovažuje žalovaný námitky týkající se protiústavnosti předmětné právní úpravy z důvodu porušení zásady legitimního očekávání, za relevantní pro posouzení nyní projednávané věci. Vzhledem k tomu, že tyto námitky představují prakticky jediné uplatněné žalobní námitky, nemá žalovaný, k čemu by nyní podal své vyjádření, neboť konkrétní závěry žalovaného obsažené v napadených rozhodnutích žalobce vůbec nenapadá. Žalovaný proto plně odkazuje na odůvodnění napadeného rozhodnutí a na tomto místě jen stručně zopakuje základní východiska provedeného právního hodnocení věci. Ve věci totožné právní otázky již byla vedena řada soudních řízení. Vedle již zmíněné a vypořádané otázky ústavní konformity lze označit za významný rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 1 Afs 6/2013 - 184, ze dne 9. 7. 2015, kde byl podrobně řešen soulad zdanění přidělených emisních povolenek s komunitárním právem. Nejvyšší správní soud v tomto řízení vyjádřil pochybnosti o slučitelnosti této daně s unijním právem, konkrétně s článkem 10 směrnice (Směrnice

Evropského parlamentu a Rady 2003/87/ES ze dne 13. 10. 2003 o vytvoření systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů ve Společenství a o změně směrnice Rady 96/61/ES), podle kterého se v období 2008 - 2012 přidělí alespoň 90 % emisních povolenek zdarma. Obrátil se proto na Soudní dvůr EU s předběžnou otázkou, na níž odpověděl Soudní dvůr EU rozhodnutím ve věci C 43/14, ze dne 26. 2. 2015 takto; *„Článek 10 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/87/ES ze dne 13. října 2003 o vytvoření systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů ve Společenství a o změně směrnice Rady 96/61/ES musí být vykládán v tom smyslu, že brání uplatnění takové daně darovací, o jakou se jedná ve věci v původním řízení, pokud tato daň nerespektuje 10 % horní hranici pro přidělení emisních povolenek za úplatu, kterou stanoví tento článek, což musí ověřit předkládající soud“*. Nejvyšší správní soud pak v návaznosti na rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie zformuloval následující závěr: *„Při respektování zásady rovnosti je proto nutno dodržení hranice 10 % pro úplatné rozdělení emisních povolenek (v případě, že došlo k překročení 10 % hranice v rámci odvětví energetiky) posuzovat individuálně, tedy samostatně u každého dotčeného subjektu. Sěžovatel bude muset zjistit počet žalobci celkově přidělených povolenek v pětiletém období počínajícím rokem 2008 a vypočíst, zda počet jemu zdaněných povolenek nepřesáhl 10 %. Pokud bylo žalobci zdaněno více než 10 % jemu přidělených povolenek, počet povolenek přesahujících tuto hranici byl podroben dani neoprávněně, v rozporu s cílem článku 10 směrnice 2003/87/ES. Tento případně zjištěný rozdíl na uhrazené dani však nemůže státu náležet“*. Předmětem tohoto soudního řízení má být přezkum zákonnosti napadených rozhodnutí, kdy žalovaný opakuje, že ta byla vydána na základě závazného právního názoru Krajského soudu v Plzni. Tento závazný právní názor byl formulován prakticky totožně s výše citovaným závěrem Nejvyššího správního soudu.

S ohledem na žalobcovu námitku nepřipustné retroaktivity žalovaný zdůrazňuje, že soudy provedený výklad do výpočtu maximální výše, do jaké může být stanovena daň darovací dle tehdy účinné právní úpravy tak, aby tato odpovídala příslušné směrnici, zahrnuje celé sledované pětileté období počínaje rokem 2008. Žalovaný nesdílí názor žalobce, že by se mělo jednat o retroaktivní aplikaci právní úpravy daně darovací, neboť údaje od roku 2008 mají být použity pouze pro stanovení limitů aplikace právní úpravy. V žádném případě zde nenastala situace, kdy by byla stanovována daň i za období předcházející účinnosti předmětné právní úpravy. Žalovaný také nesouhlasí s námitkou žalobce, že by zohlednění údajů za celé pětileté období mohlo vést až k faktickému 50 % zdanění povolenek přidělených v letech 2011 a 2012, neboť tato úvaha nemá dle žalovaného žádný, a to ani logický, podklad. Žalobci byla stanovena určitá povinnost na dani darovací vycházející z počtu přidělených emisních povolenek podléhajících zdanění při sazbě 32 %. Následně byla stanovena částka daně významně snížena tak, aby byl zachován princip bezúplatného přidělení 90 % emisních povolenek za sledované pětileté období. Nemůže se tak zcela jistě jednat o retroaktivní aplikaci práva ani o umělé zvyšování daňového zatížení nad rámec stanovený zákonem a komunitárním právem. Vyjádřeno v konkrétních údajích, žalobci bylo v letech 2008 až 2012 přiděleno celkem 4 257 128 emisních povolenek. V roce 2011 bylo původně zdaněno 517 574,03 povolenek, v roce 2012 bylo zdaněno 517 574,03 povolenek, celkem bylo daní darovací zdaněno 1 035 148,06 emisních povolenek, přičemž 10 % hranicí je 425 712,80 povolenek. Vzhledem k tomu, že počet zdaněných povolenek přesáhl 10%, nabytí počtu emisních povolenek přesahujících 10% hranici proto bylo zdaněno v rozporu s požadavky

směrnice. Žalovaný proto aplikoval předmětnou právní úpravu tak, aby byly zachovány požadavky směrnice, a proto stanovenou daň v případě přidělení emisních povolenek v roce 2011 i 2012 snížil. Konkrétní výpočet je obsažen v obou rozhodnutích o odvolání na str. 7. Žalovaný závěrem opakuje, že otázce podrobení přidělení emisních povolenek dani darovací byla věnována značná pozornost ze strany Nejvyššího správního soudu, Ústavního soudu i Soudního dvora Evropské unie, kdy se tyto soudní instituce zabývaly jednotlivými aspekty předmětného zdanění. Žádná z uvedených vrcholných soudních institucí nedospěla k závěru, že by aplikace právní úpravy daně darovací na přidělené emisní povolenky byla vyloučena. K napadeným rozhodnutím proto může žalovaný dodat pouze to, že na skutkový stav, o kterém mezi ním a žalobcem nebylo sporu, aplikoval příslušnou právní úpravu v souladu s výše nastíněnými právními názory soudů.

IV. Replika žalobce

Žalobce v replice uvedl, že žalovaný nepředložil soudu žádné věcné argumenty, jimiž by vyvrátil tvrzení žalobce, že se Ústavní soud problematikou legitimního očekávání daňových subjektů v nálezů nezabýval, resp. že se jí zabýval zcela nedostatečně. Pouhý formální odkaz žalobce, že jde již o rozhodnutou věc, dle názoru žalovaného nemůže v konfrontaci s žalobní argumentací obstát. Ohledně námitky retroaktivní aplikace právní úpravy žalovaný dle názoru žalobce žádný relevantní argument nevznášel. Tvrzení, že je třeba posuzovat emisní povolenky přidělené za celé období let 2008 - 2012 není ze strany žalovaného nijak zdůvodněno. Rozhodnutí Soudního dvora Evropské Unie řeší otázku souladu s evropským právem, nikoliv s ústavním pořádkem. Nemůže tedy být kritériem pro posouzení žalobních námitek, které se opírají právě o rozpor s Ústavou a ústavními zákony.

V. Posouzení věci krajským soudem

Z čeho soud vycházel

Při přezkoumání napadeného rozhodnutí soud vycházel podle § 75 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (*dále jen „s. ř. s.“*) ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, podle § 75 odst. 2 s. ř. s. přezkoumal napadený výrok rozhodnutí v mezích žalobou včas uplatněných žalobních bodů, neshledal při tom vady podle § 76 odst. 2 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti. O věci samé rozhodl soud podle § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení jednání, neboť žalobce i žalovaný s tím vyslovili souhlas.

Žaloba není důvodná.

A.

Žalobní námitku protiústavnosti právní úpravy zdanění emisních povolenek dani darovací neshledal soud jako důvodnou.

Soud musí předně uvést na pravou míru tvrzení žalobce, že „*krajský soud se doposud námitkou rozporu s ústavním pořádkem České republiky věcně nezabýval, když předchozí*

rozhodnutí odvolacího orgánu zrušil toliko pro rozpor s právem Evropské unie.“ K tomu soud dodává, že tento žalobcův závěr není pravdivý. Zdejší soud jak v rozsudku ze dne 28. 8. 2015, č. j. 57 Af 40/2011 – 79, jímž zrušil rozhodnutí Finančního ředitelství v Plzni ze dne 1. 8. 2011, čj. 5751/11-1400-400429, tak v rozsudku ze dne 31. 7. 2015, č. j. 30 Af 3/2014 – 57, jímž zrušil rozhodnutí Odvolacího finančního ředitelství ze dne 4. 12. 2013, č. j. 30303/13/5000-14401-701836, k namítané protiústavnosti právní úpravy daně darovací vyjádřil, když uvedl (v obou citovaných rozsudcích zcela shodně), že „soud pro úplnost nejprve předesílá, že nálezem ze dne 15. 5. 2012, sp. zn. Pl. ÚS 17/11, Ústavní soud návrh na zrušení mj. sporovaných ustanovení zákona č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů, zamítl. Nedůvodnost tvrzené protiústavnosti obsahu napadených zákonných ustanovení, týkajících se uvalení daně darovací na bezúplatné nabytí povolenek (novelizace zákona č. 357/1992 Sb.), shledal Ústavní soud zejména v části IX. uvedeného nálezu publikovaného pod č. 220/2012 Sb.“

V nyní projednávané věci žalobce polemizuje se závěry obsaženými v odůvodnění shora citovaného nálezu Ústavního soudu, přičemž jeho argumentaci lze shrnout v tom směru, že otázka ústavnosti § 6, § 7a, § 14a a § 20 odst. 1 písm. a) zákona č. 357/1992 Sb., ve znění zákona č. 402/2010 Sb., není uzavřena, když z odůvodnění nálezu Ústavního soudu nejsou jednoznačně seznatelné úvahy, na jejichž základě shledal Ústavní soud předmětná zákonná ustanovení ústavně konformními. Soud k tomu konstatuje, že tento žalobcův názor nesdílí, a otázku ústavnosti daných ustanovení považuje za uzavřenou. K závaznosti nálezů Ústavního soudu se tento orgán sám vyjádřil ve svém nálezu dne 8. 11. 2011, sp. zn. IV. ÚS 1642/11. V prvé řadě uvedl, že „judikatura Ústavního soudu rozeznává dva základní typy závaznosti rozhodnutí Ústavního soudu, a to závaznost kasační (instanční, v téže věci) a závaznost precedenční.“ Tyto dva typy závaznosti nálezů pak definoval následovně: „Ke kasační závaznosti svých nálezů se Ústavní soud ve své rozhodovací praxi vyslovil mnohokrát. Např. již v nálezu sp. zn. III. ÚS 425/97 (Sb. n. u. sv. 10, str. 285) a znovu v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 4/06 (Sb. n. u., sv. 44, str. 665) konstatoval, že vykonatelný náleze Ústavního soudu je závazný pro všechny orgány i osoby a zakládá nepominutelnou procesní překážku rei iudicatae, která brání jakémukoli dalšímu meritornímu přezkumu či přehodnocení věci. Názor, dle kterého je kasační závaznost nálezů Ústavního soudu závazností takřka absolutní, byl pak potvrzen v mnoha dalších rozhodnutích Ústavního soudu (srov. např. náleze sp. zn. IV. ÚS 301/05, Sb. n. u. sv. 47, str. 465). Požadavky na reflektování kasačního nálezu v následném rozhodnutí obecného soudu jsou tudíž výrazně přísnější, než je tomu v případě "pouhé" závaznosti precedenční. Zatímco v případě tzv. precedenční závaznosti nálezů Ústavního soudu existuje možnost, aby obecný soud (ne)reflektoval právní názory Ústavního soudu tím, že v dobré víře předeště konkurující úvahy a započne s Ústavním soudem ústavněprávní dialog, kasační závaznost může (počopitelně toliko za nezměněného skutkového stavu) být reflektována toliko bezpodmínečným respektováním nálezu Ústavního soudu [srov. nálezy sp. zn. III. ÚS 467/98 (Sb. n. u. sv. 13, str. 121) či IV. ÚS 301/05].“ Zdejší soud má za to, že náleze Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 17/11 ze dne 15. 5. 2012 má ve vztahu k projednávané věci účinky „závaznosti kasační“, jak ji shora vymezil Ústavní soud. Je jistě pravdou, že se nejedná o typický příklad dané závaznosti, neboť Ústavní soud v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 17/11 ze dne 15. 5. 2012 rozhodoval ve věci návrhu skupiny senátorů na zrušení mj. § 6 odst. 8, § 7a, § 14a, § 20 odst. 1 písm. a) v části "s výjimkou bezúplatně nabytých povolenek", § 20 odst. 15, § 21 odst. 9 zákona č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu

nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů, žádný vztah instančního charakteru, který by zakládal „*kasační závaznost*“ *stricto sensu*, tak dán není. Účinky „*kasační závaznosti*“ však na projednávanou přesto přílehavě dopadají v tom smyslu, že výrok nálezu Ústavního soudu, jímž zamítl návrh na zrušení výše uvedených ustanovení zákona č. 357/1992 Sb. (čímž vyslovil jejich soulad s Ústavou), je pro zdejší soud závazný a zakládá ohledně jakýkoliv dalších úvah o ústavnosti předmětných ustanovení překážku *rei iudicatae*, která brání jakémukoli dalšímu meritornímu přezkumu či přehodnocení věci. Pouze pokud by žalobce vztáhl svoji obsáhlou argumentaci k jinému ustanovení než některému ze shora citovaných, k nimž se již Ústavní soud závazně vyjádřil, pak by si bylo možno v teoretické rovině představit, že by byla dána možnost, „*aby obecný soud (ne)refletoval právní názory Ústavního soudu tím, že v dobré víře předestře konkurující úvahy a započne s Ústavním soudem ústavněprávní dialog*“, když by se v tomto hypotetickém případě jednalo o případ „*závaznosti precedenční*“ nálezu Ústavního soudu.

Lze shrnout, že zdejší soud neshledal námitku protiústavnosti uvalení daně darovací na bezúplatné nabytí povolenek důvodnou (jedná se ostatně o zopakování závěrů, k nimž dospěl již ve věci sp. zn. 57 Af 40/2011 a ve věci 30 Af 3/2014, jak je uvedeno výše).

B.

I v případě žalobcem tvrzené retroaktivity právní úpravy darovací daně z emisních povolenek soudu nezbyvá než odkázat na svá předešlá rozhodnutí ve věcech věci sp. zn. 57 Af 40/2011 a sp. zn. 30 Af 3/2014. Jestliže žalobce argumentuje tím, že „*(zákazu retroaktivity) odporuje postup odvolacího orgánu, který v rámci výpočtu desetiprocentní hranice „zdanitelných“ emisních povolenek postupoval tak, že sečetl veškeré emisní povolenky přidělené žalobci v letech 2008 až 2012, tedy i emisní povolenky z let 2008 až 2010, které nepodléhaly darovací dani. Takový postup nelze označit jinak než jako retroaktivní, neboť žalovaný spojil s bezplatným přidělením emisních povolenek v letech 2008 až 2010 následek, který žalobce v době jejich přijetí nemohl předvídat (výrazné navýšení daňové povinnosti v letech 2011 a 2012)*“, pak tuto konstrukci jednoznačně vyvrací zdejším soudem již v předchozích rozhodnutích citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 7. 2015, č. j. 1 Afs 6/2013 – 184, v jehož odůvodnění (bod 85) je uvedeno, že „*při respektování zásady rovnosti je proto nutno dodržení hranice 10 % pro úplatné rozdělení emisních povolenek (v případě, že došlo k překročení 10 % hranice v rámci odvětví energetiky) posuzovat individuálně, tedy samostatně u každého dotčeného subjektu. **Stěžovatel bude muset zjistit počet žalobci celkově přidělených povolenek v pětiletém období počínajícím rokem 2008 a vypočítat, zda počet jemu zdaněných povolenek nepřesáhl 10 %.** Pokud bylo žalobci zdaněno více než 10 % jemu přidělených povolenek, počet povolenek přesahujících tuto hranici byl podroben dani neoprávněně, v rozporu s cílem článku 10 směrnice 2003/87/ES. Tento případně zjištěný rozdíl na uhrazené dani však nemůže státu náležet.*“ (zvýrazněno zdejším soudem). Soud je toho názoru, že žalovaný postupoval při výpočtu způsobem souladným se závěry Nejvyššího správního soudu (viz odůvodnění napadených rozhodnutí), proto žalobní námitka není důvodná.

Závěr

Žalobu soud shledal nedůvodnou, proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

VI. Náklady řízení

Náhradu nákladů řízení soud žádnému z účastníků podle § 60 odst. 1 s. ř. s. nepřiznal, protože žalobce ve věci úspěch neměl a žalovaný se práva na náhradu nákladů řízení výslovně vzdal.

P o u č e n í :   **Proti tomuto rozsudku lze podat do dvou týdnů po jeho doručení kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu. Lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.**

V Plzni dne 27. června 2017

Mgr. Alexandr Krysl, v.r.
předseda senátu

Za správnost: Kovářiková